

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista ja eräksi siihen liittyviksi laiksi (HE 35/2018 vp)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt 14.5.2018 Keskuskauppakamarin kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista ja eräksi siihen liittyviksi laiksi.

Yleistä hallituksen esityksestä: Lakiesitys laadittu huolella itsehallinnollisen maakunnan lähtökohdista

Keskuskauppakamarin mukaan lakiesitys on valmisteltu huolella siitä poliittisesta lähtökohdasta, joka maakuntauudistukseen liittyy. Laki antaa itsehallinnollisille maakunnille kasvupalvelujen järjestämiseen liikkumavaraa ja mahdollisuuksia rakentaa maakunnan erilaiset tarpeet huomioivia palveluja, palvelukokonaisuuksia ja palvelujen järjestämisen ja tuottamisen tapoja. Maakuntien laaja päättävä valta parantaa aluelähtöisen kehittämistyön mahdollisuuksia. Uudenmaan erillisratkaisu ei ole kuitenkaan linjassa muun Suomen hallinnollisen rakenteen kanssa. Lisäksi erillisratkaisu voi monimutkaistaa hallintoa.

Keskuskauppakamarin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö on esimerkillisesti ja läpinäkyvästi valmistellut lakiesitystä kumppanuusyhteistyössä ja huomionut valmistelussa myös perustuslakivaliokunnan kannan. Keskuskauppakamarin mukaan lakiluonnoksen vaikutusarviot on tehty perusteellisesti ottaen kuitenkin huomioon sen, että laki alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista antaa lopulta vain puitteet kasvupalvelujen toimeenpanolle maakunnissa. Tavoitteissa onnistuminen riippuu siten pitkälti maakunnan valitsemista toimeenpanotavoista, maakunnan hankintaosaamisesta ja siitä, missä määrin maakunnassa järjestetään myös harkinnanvaraisia kasvupalveluja.

Yksityiskohtaiset huomiot lakiesitykseen ja lakiesityksen toimeenpanoon

Perustelut

Maakuntauudistuksen toteuttamisen ei pidä tarkoittaa sitä, että nykyjärjestelmän hyvistä käytännöistä pitäisi täysin luopua. Keskuskauppakamarin mukaan maakuntauudistuksessa on mahdollista säilyttää keskittämällä saatuja kustannushyötyjä. Maakuntien välisen yhteistyön merkitystä pitäisi kuitenkin korostaa lakiesityksen perusteluissa. Tässä on myös yhteys kasvupalvelujen kustannuskehityksen seurantaan. On täysin mahdollista, että hallinnolliset kustannukset lähtevät nousuun, kun aikaisemmin muutamassa ELY-keskuksessa käsiteltyjä asioita käsitellään jatkossa 18 maakunnassa. Yhteistyö maakunnan sisällä on lakitekstissä maakuntien välistä yhteistyötä selvemmin esillä, ja lakitekstiin tehdyt muutokset (esim. allianssimalli, kumppanuusperiaatteen toteutuminen maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpanossa) ovat tarpeellisia toimivan aluekehittämisen näkökulmasta.

Alueiden kehittämisen keskustelut (11 §) kasvupalvelut ja niiden järjestäminen (3 luku, 14 §) ja kasvupalveluiden saatavuuden ja kustannuskehityksen seuranta (35 §)

Koska lakiesitys antaa mahdollisuuksia järjestää kasvupalveluja eri tavalla ja eri mittakaavassa eri maakunnissa, sisältää se kääntöpuolena myös sen, että osa alueiden kasvuun olennaisesti vaikuttavista harkinnanvaraisista palveluista voi jäädä kokonaan tai riittämättömällä tavalla toteuttamatta. Keskuskauppakamari korostaa, että monet harkinnanvaraisista, yleiskatteellisista yritys- ja yrittäjyyspalveluista voivat vaikuttaa merkittävästi alueiden elinvoimaan ja kasvuun.

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä sitä, että maakuntien kanssa käytävissä vuosittaisissa keskusteluissa alueiden kehittämisen tavoitteista ja toimeenpanosta (11 §) pidetään esille näiden palvelujen merkitystä alueiden kilpailukyvyille ja vetovoimalle. Keskuskauppakamari pitää hyvänä, että esitykseen on lisätty 35. pykälä, jonka mukaan maakunnalta voi pyytää selvitystä kasvupalvelujen saatavuudesta ja laadusta.

Kasvupalvelujen järjestämisestä (14 §) laissa todetaan palvelujen sähköinen järjestäminen. Keskuskauppakamari pitää maakuntauudistusta hyvänä mahdollisuutena jatkaa palvelujen digitalisaatiota. Keskuskauppakamarin mukaan on syytä varmistaa, että alueelliset erot laajakaistayhteyksien tasossa eivät muodostu palvelujen saavutettavuuden esteeksi. Maakuntauudistuksen vaikutukset riippuvatkin pitkälti digitaalisten palveluiden toimivuudesta ja saavutettavuudesta.

Lakiesityksen 14. pykälässä on virheellisesti lause kasvupalvelut ovat *harkinnanvaraisia*. Lauseen voi poistaa kokonaan, koska seuraavassa pykälässä tuodaan esille sekä pakolliset (maakunta järjestää) että harkinnanvaraiset (maakunta voi järjestää) kasvupalvelut.

Maakunnallisten kasvupalvelujen tuotantorakenne (22 §)

Keskuskauppakamari pitää oikeansuuntaisena lakipykälän muotoilua siitä, että erilaisia palveluntuottajia on kohdeltava tasapuolisesti ja palvelujen tuottamisen ehdot on oltava yhdenmukaisia. Lain perusteluihin olisi kuitenkin hyvä lisätä, että tuottajille ei saa asettaa niin korkeita kriteerejä, että ne itsessään estävät erikokoisten yritysten mukanaolon ja palveluinnovaatioiden synnyn. Keskuskauppakamari pitää myös tärkeänä, että mikäli maakunta päättää valita palveluntuottajat hyväksymismenettelyllä, se ei tarkoita sitä, että uusien palveluntuottajien tulo markkinoille tämän jälkeen olisi mahdotonta tai vaikeaa.

Palveluntuottajan yleiset edellytykset (24 §)

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä julkisen talouden hyvää hoitoa. Keskuskauppakamari esittää alla olevasta kappaleesta poistettavaksi kohdan, joka vesittää tavoitetta.

"...Palveluntuottajaksi ei voida valita toimijaa, jota koskee hankintalain 80§:ssä tarkoitettu pakollinen poissulkemisperuste tai, joka on viimeisen viiden vuoden aikana oleellisesti laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke- , tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksuihin tai tullin perimiin maksuihin liittyvät velvollisuutensa, Maakunta voi kuitenkin hyväksyä tällaisen palveluntuottajan, jos se on ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin tai laiminlyönti on vähäinen tai maakunta pitää muista erityisistä syistä tällaisen palveluntuottajan valintaa tarkoituksenmukaisena."

Kaisa Saario

LAUSUNTO

24.5.2018

Maakuntien omavalvonta (36 §)

Vaikka nykyisinkin merkittävä osa työnhakijoille ja yrityksille tarjottavista palveluista ostetaan markkinoilta, laki antaa mahdollisuuksia palvelujen laajempaan tuottamiseen markkinoilla joko hankintamenettelyn kautta tai hyväksymällä edellytykset täyttävät palveluntuottajat. Laki antaa myös kilpailuilla markkinoilla mahdollisuuden maakunnan omaan tuotantoon esimerkiksi yhtiöittämisen kautta. Keskuskauppakamarin mukaan maakunnan pitää edistää aitoa markkinalähtöisyyttä ja monituottajamalliin siirtymistä ja uusien toimijoiden mahdollisuuksia toimia palveluntarjoajina. Keskuskauppakamari ehdottaa maakunnan omavalvonnassa seurattavaksi kriteeriksi/indikaattoriksi palveluntuottajien määrää.

Maakuntauudistuksessa hajautettu toimintamalli voi johtaa tukien maksatus- ja käsittelyaikojen pitenemiseen, mutta on myös mahdollista, että maakunta onnistuu lyhentämään aikoja nykyisestä. Keskuskauppakamari pitää erittäin tärkeänä, että maakunta seuraa maksatus- ja käsittelyaikoja omavalvonnassaan ja käsittelyaikoja arvioidaan myös valtion ja alueen keskusteluissa. Keskuskauppakamarin mukaan tämän pitäisi myös olla mukana pykälässä tai ainakin lain perusteluissa. Tähän kokonaisuuteen liittyen Keskuskauppakamari on myös antanut 21.5.2018 työ- ja elinkeinoministeriölle lausunnon lakia täydentävästä esityksestä, jolla perustettaisiin Kasvupalveluvirasto <https://kauppakamari.fi/statement-archive/hallituksen-esitys-eduskunnalle-laiksi-kasvupalveluvirastosta/>.

Keskitetysti hoidettavat tehtävät (39 §)

Lyhenteet ESR ja EAKR pitäisi kirjoittaa auki muotoon Euroopan sosiaalirahasto ja Euroopan aluekehitysrahasto, jotta laki on eri toimijoille ymmärrettävä.

Asiantuntija Kaisa Saario, Keskuskauppakamari